

Jean-Claude Juncker (Redange-sur-Attert, Luxemburg, 1954), primer ministre luxemburguès i president de l'Eurogrup, parla de la crisi europea de l'endeutament i de les seues reserves sobre la posició de França i Alemanya.

Senyor primer ministre, la cancellera alemanya, Angela Merkel, és una bona europea?

—Absolutament. No puc detectar res en el comportament de la cancellera alemanya que siga antieuropeu.

—Aleshores ho formularem d'una altra manera. És tan bona europea com ho va ser fa temps el canceller Helmut Kohl?

—A Angela Merkel no li agrada gens que la comparen amb Helmut Kohl en qüestions europees. Ho entenc perfectament, perquè actualment cap europeu no resisteix aquesta comparació. Jo tampoc. Deixeu-me que ho explique d'aquesta manera: Helmut Kohl era bo, i la senyora Merkel no és dolenta —encara que en aquest cas *bo* i *no dolenta* signifiquen la mateixa cosa.

—Això no obstant, durant la crisi de l'euro a Merkel hom li ha atribuït la imatge d'obstruccionista. Quan fa poc el president de la Comissió Europea, José Manuel Durão Barroso, va proposar d'ampliar el fons de rescat, Angela Merkel el va cridar a l'ordre de seguida. Enteneu la posició de la cancellera?

—Em sembla que no hi ha cap disseniment definitiu entre Merkel i Barroso. Més aviat em fa la impressió que, sobre aquesta qüestió, han parlat un poc de coses diferents.

—Això és una menysvaloració cordial d'una disputa resolta en públic. Què vol dir "parlar de coses diferents"?

—El mes de maig de l'any passat, el Consell Europeu va acordar que el fons de rescat per a països de la zona euro amb un endeutament alt s'havia de dotar de 440.000 milions d'euros. Això no obstant, actualment aquest import no es troba completament disponible, perquè una part dels països garants del fons no gaudeixen de la qualificació creditícia més alta. Per això ens escarrassem a trobar la manera de posar completament en joc els diners previstos.

—Pensem que Barroso va voler dir això.

“Alemanya s’ha aprofitat de la demanda del sud d’Europa”

—Si Barroso va voler dir això amb les seues declaracions, té raó —i en aquest cas, no hi pot haver realment cap conflicte amb Merkel. Al capdavant, els caps de govern europeus hi estan d'acord, en aquesta qüestió. No volem ampliar el fons, sinó assegurar que, en efecte, arribe a tenir les dimensions previstes.

—Però per a aconseguir-ho Alemanya hauria d'assumir més risc. Molts dels membres del govern federal no estan disposats a fer-ho.

—Això em costa molt d'entendre, perquè aquesta càrrega no l'hauria de suportar Alemanya sola. En contra de

la impressió que actualment causen alguns diaris sensacionalistes, Alemanya no és l'únic país d'Europa amb una qualificació creditícia excel·lent. Per a aconseguir que el fons siga més eficient, cal que hi contribueixen països com ara Àustria, els Països Baixos, Finlàndia o Luxemburg.

—Amb tot el respecte, l'aportació de Luxemburg no salvarà la zona euro.

—Tanmateix, els meus compatriotes fan una contribució solidària particularment elevada. Als alemanys no els agrada de sentir-ho, però és un fet: Luxemburg aporta al fons més diners per cap que no Alemanya.

—Això no explica per què ara alguns països haurien d'aportar encara més diners al fons. Portugal, Espanya i Itàlia acaben d'emetre nous bons al mercat financer amb èxit. Això no demostra que el fons de rescat és absolutament suficient?

—Demostra que la política europea ha tranquil·litzat perceptiblement la situació dels mercats financers. Tanmateix, no ho hem d'interpretar malament com una invitació per a relaxar-nos. Al contrari, és indispensable que facilitem d'una manera efectiva els 440.000 milions d'euros que vam prometre el maig passat. Confie que el govern alemany no ignore aquest objectiu europeu comú.

—Barroso també ha proposat que el fons de rescat compre el deute dels països necessitats en el futur. Hi esteu d'acord?

“Alemanya no és l'únic país d'Europa amb una qualificació creditícia excel·lent”

—Això ho discutiré amb els representants dels països de la zona euro, però no amb aquesta revista. Només diré que seria un error d'establir zones tabú, però cal que tampoc no exigim massa als països forts. Sense estabilitat no hi ha solidaritat, i sense solidaritat no avancem en qüestió d'estabilitat.

—Actualment, el Banc Central Europeu, el BCE, acapara deutes públics, cosa que indigna Jean-Claude Trichet, el president, que tem per la independència de l'administració del banc. Durant quant de temps pot continuar aquesta situació?

—Celebre que el Banc Central estiga preparat per a prendre mesures extraordinàries en aquesta crisi. Amb tot, també és clar que no podem prolongar indefinidament aquestes mesures sense fer perillar la capacitat d'actuació del BCE.

—La crisi a la zona euro no s'ha resolt, però els estats membres de la Unió Europea no deixen de discutir. Per què els europeus no són capaços de posar-se d'acord en una estratègia comuna?

—Hi ha una estratègia comuna. Solament ens és difícil de transmetre-la de manera convincent. A la taula de l'Eurogrup hi seuen 17 governs, que representen més de 40 partits polítics. No és estrany que de tant en tant hi haja dificultats d'organització.

—No solament hi ha dificultats d'organització, sinó que falta un consens bàsic, com ara sobre la política econòmica europea. Tothom la reclama, però sembla que cadascú l'entén d'una manera diferent.

—És indiscutible que dins l'Eurogrup ens hem de posar estrictament d'acord sobre la política econòmica. Per exemple, ens hem ocupat massa poc de la capacitat competitiva de països com ara Grècia, cosa que ha agreujat els seus problemes pressupostaris. També cal que parlem més sobre les qüestions del mercat laboral que, d'una altra banda, són centrals per a la capacitat competitiva. No podem eludir una coordinació millor de la política salarial.

—Els ciutadans alemanys temen haver de convertir-se en els pagadors de tot Europa. No volen respondre pels errors que són responsabilitat dels polítics d'Atenes o de Dublín.

—Podríem criticar els grecs, els portuguesos i alguns altres amb més credibilitat si l'any 2003 Alemanya i França no hagueren trencat el pacte d'estabilitat intencionadament. I també cal no oblidar que l'economia d'exportació alemanya s'ha aprofitat de la forta demanda del sud d'Europa durant molts anys. A Europa, necessitem un balanç de política econòmica més fort.

—No fa gaire, vau proposar que els estats de la Unió Europea emeteren bons conjunts (eurobons) per a lluitar contra la crisi. En canvi, la cancellera Merkel ho va interpretar com un intent d'introduir una transfer union europea de sotamà. Heu abandonat la idea, ara com ara?

—Vaig haver d'acceptar que actualment no hi ha una majoria a favor de la meua proposta. Tanmateix, confie que algun dia això canviarà. A Alemanya tenen una idea completament equivocada dels eurobons. Amb una bona organització, són un instrument per a incitar els països poc estables a mantenir una disciplina pressupostària més forta.

—No és possible que cregueu això. Si els governs com ara el grec poden endeutar-se significativament a càrrec de la unió ja no tindran cap incentiu per a estalviar.

—Al contrari. Segons la nostra proposta, només aquells que es comprometen amb una disciplina financera estricta tindrien accés als eurobons.

—Fins ara, el problema d'Europa no tenia tant a veure amb fer compromisos com amb complir-los.

—Aquells que s'allunyen del camí cap a la consolidació seran igualment exclosos del mercat d'eurobons. Això donaria un estímul al comportament virtuós, més efectiu que qualsevol pacte d'estabilitat.

—Per aquest motiu a Alemanya augmentaria considerablement la càrrega d'interessos.

—En absolut. Els eurobons aconseguirien un mercat ampli i unitari per als préstecs estatals europeus. Per primera vegada, Europa podria competir cara a cara amb el mercat de bons nord-americà. D'aquesta manera, fins i tot podrien disminuir els interessos dels alemanys.

“Perquè el fons siga més eficient, cal que hi contribuesquen molts més països”

—Si s'agrupen els països amb una qualificació creditícia excel·lent amb els candidats a fer fallida, al final ja no es podrà aplicar una qualificació excel·lent. De debò ho voleu negar?

—Exactament. Mireu l'evolució dels interessos dels préstecs de la UE ja existents. Quan la UE emet els bons corresponents als mercats financers, les taxes d'interès sovint són més baixes que no les dels països individuals.

—L'evolució dels interessos alemanys mostra l'efecte contrari. Des de l'agost passat han crescut de més d'un punt. Per quin motiu?

—Ara tinc curiositat.

—Als inversors els preocupa que, com a financer principal dels diversos fons de rescat europeus, es pugui exigir massa a Alemanya.

—Jo ho veig d'una manera diferent. Independentment de la qüestió dels eurobons, hauríem de recordar que fins ara encara no s'ha fet servir ni un 10% del fons.

—Això no obstant, com més va més risc hi ha que al final se n'hagen de fer càrrec els contribuents. Quan es

va introduir l'euro, els polítics van explicar que era impossible que Alemanya haguera de fer-se càrrec mai dels deutes d'altres països. Ara veiem com les quantitats garantides creixen més i més.

—Parleu dels alemanys com si foren éssers especials. El fons de rescat és una institució europea i Alemanya no és pas l'únic país que hi contribueix.

—Però és l'únic país on hi ha en joc una qüestió constitucional. En la sentència sobre el Tractat de Maastricht, el Tribunal Constitucional alemany va constatar que els impostos dels alemanys no es podrien fer servir sense solta ni volta per a protegir la zona euro.

—També hi ha discussions constitucionals semblants a més països membres de la Unió Europea. En aquest aspecte Alemanya tampoc no és un cas excepcional. I puc afirmar categòricament que sóc un gran admirador de la jurisprudència del Tribunal Constitucional Federal.

—A Alemanya, l'FDP és el que s'oposa principalment a les càrregues addicionals per als contribuents.

—M'esgarrija com alguns liberals alemanys posen en joc la seua herència política europea. A part de Helmut Kohl, ningú no ha promogut tant la integració d'Europa com Hans-Dietrich Genscher, ministre d'Afers Estrangers durant molts anys. Em dol profundament que avui dia alguns membres de l'FDP juguen amb la idea de seguir un rumb populista a Europa.

—Gairebé ningú no creu que un país com Grècia pugui saldar completament els seus deutes. Els mercats i la política europea estudien com convèncer els creditors perquè renunciïn voluntàriament a una part del deute. Com seria una reestructuració semblant?

—No té sentit de discutir ara públicament aquesta qüestió.

—Malgrat totes les mesures d'austeritat, d'ací a dos anys el deute de Grècia haurà crescut fins a un 160% del PIB. No és hora d'admetre que no hi ha cap manera d'evitar una reestructuració del deute?

—No negligiu aquest problema. Cal tenir en compte que Grècia fa esforços considerables per a reduir el deute públic a termini mitjà. I també cal tenir en

compte que en algunes altres regions del món les quotes d'endeutament són encara molt pitjors que a la zona euro. Penseu només en els EUA.

—Abans, quan Berlín i París estaven en desacord en qüestions de política europea, éreu un intermediari sol·licitat. Us molesta que actualment la cancellera Merkel i el president Sarkozy preferesquen resoldre els seus problemes cara a cara?

—No. En el passat vaig haver d'esforçar-me molt per a impedir que les disputes entre alemanys i francesos s'estengueren a un conflicte europeu. Si volem aprofundir en la UE, el motor franco-alemany és essencial, però tot sol és insuficient. Berlín i París s'han d'assegurar d'incloure-hi els altres països membres.

—Us referiu a la famosa passejada a Deauville, França, l'octubre passat, on tots dos van parlar d'imposar a tot Europa la seua proposta sobre la crisi de l'euro.

—No considere que la passejada per la platja de Deauville siga necessàriament un exemple de com s'haurien de resoldre els conflictes europeus.

—Us hauria agradat de ser-hi present?

—No. El resultat no va ser tan convincent perquè m'haguera agradat de participar-hi.

—El 2009 volíeu ser president del Consell Europeu. Merkel i Sarkozy ho van impedir. Els guardeu rancor per això?

—No em van explicar mai per què no vaig poder assumir aquest càrrec, malgrat que ho desitjaven la majoria dels governs d'Europa. Aleshores m'hauria agradat assumir aquell paper. Avui dia ja no m'entristeix que tot passara d'una altra manera.

—Per què?

—Si m'haguera convertit en el president del Consell Europeu, possiblement s'hauria agreujat el conflicte intern a la UE. No m'hauria contentat a compenjar les opinions dels altres caps d'estat i de govern. Encara que provinc d'un estat membre menut, m'agrada dir allò que pense. Em veig més com una força dirigent que no com un seguidor.

*Christoph Schult
Michael Sauga*

Traducció de Blanca Juan